

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSKEGA ŽELEZNIŠKEGA NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO

se nahaja v Trstu ulica Madonna 15
Telefon 1570

UPRAVNIŠTVO

Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:

za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Št. 8.

V Trstu, 15. aprila 1913.

Leto VI.

Koalicijsko pravo v nevarnosti.

Pred letom je vlada predložila gosposki zbornici načrt reforme kazenskega zakona; reformi je namen odvzeti železničarjem in prometnim uslužbencem koalicijsko pravo. Že iz dejstva, da je vlada predložila načrt gosposki zbornici mesto državnemu zboru, je bilo razumeti, da skriva predlagana reforma namene, ki bodo delavstvu škodljive. Železniško ministrstvo je imelo v zadevi glavno besedo. Reforma izraža reakcionarne želje avstrijskih vlad, ki hočejo z omejitvijo koalicijskega prava onemogočiti državnim uslužbencem branitev stanovskih interesov.

Pravdna komisija gosposke zbornice je dokončala poročilo o vladnem načrtu in ga objavila. Poročilo je sestavil dvorni svetnik dr. L o m a s e h. Komisija se seveda popolnoma strinja s predlagano reformo in podpira razloge in utemeljevanja vlade. Mnenje gosposke zbornice nas ni iznenadilo. Grofje, baroni in akcionerji sedijo v gosposki zbornici, zato, da brezpogojno podpirajo reakcionarne naklepe ministrstva. Da se hoče ogroziti koalicijske pravice železničarjev in prometnih uslužbencev pove okolnost, da daje komisija vsem posameznim paragrafom natančno sestavo, izvzemši določbam glede koalicijske prave železničarjev, ki se neomejeno in v celoti sprejmejo. To je sicer bilo pričakovati. Vladi se je šlo v prvi vrsti za onemogočiti železničarjem vsako stanovsko gibanje. Poznavalec naziranja in razpoloženja gosposke zbornice napram gibanju in stremljenju delavstva, se ne bo čudil temu brezpogojnemu pritrditvi določbam reakcionarnega načrta koalicijskega zakona in bo verjel, da izraža priporočilo komisije „da naj parlament sprejme neizpremenjeno predlagani načrt“, odkrito stremljenje in resnična želja aristokratov gosposke zbornice.

Zanimivo je citirati dolgovozno poročilo preslavne pravne komisije. Po mnenju komisije značijo paragrafi 163, 430 in 431 novega načrta, „znatno ublaženje“ dosedanjih preostrih določb. Nevarnosti in posledice novega koalicijskega zakona smo na tem opetovano raztolmačili. Trditev komisije, da omejuje sestava paragrafa 163 „skrajne pridržke“ kriminelnim pregreškom, se nikakor ne ujema. Sestava novega načrta znači popolno poslabšanje odredb starega zakona (javno ali ob navzočnosti več ljudi izpodbujati ali pozivljati k nepokorščini zoper zakonom, odredbam, razsodbam, naredbam ali drugim javnim oblastim). Novi vladni načrt koalicijskega prava pa določa posledice kaznovanja „ako se javno ali potem tiska pozivlja ali priporoča neizvrševanje dolžnosti, ki jih predpisujejo naredbi javne oblasti“. Za prometnega uslužbenca pomeni taka odredba nevzdržljivo ogrožanje in neprestano nevarnost. Poročilo pravne komisije skuša prikriti še druge reakcionarne namene. Paragrafi 430 in 431 glede motenja obrata, se nanašajo na objekte označene v paragrafi 423 in 424 glasom katerih je predpogoj kaznivemu dejanju ogroženje oseb ali pa lastnine. Interesi železničarjev so tukaj očitno ogroženi. Vsaka stavka ali pasivna resistenca bi potemtakem lahko značila motenje obrata in

kaznjivo ogroženje osebe ali lastnine. Poročilo pravne komisije napravi utis, da je vroča želja vlade odvzeti železničarjem kratkoma vsako koalicijsko pravo in svobodo gibanja. S posebnimi paragrafi, ogroževalnimi predpisi in zagrožitvijo kazni, se hoče preplašiti osobe, jim odvzeti pridobljene ugodnosti in onemogočiti vsak nadaljni mezdni boj. Vemo kaj skriva vladni načrt koalicijskega prava in znani so nam tudi reakcionarni naklepi gosposke zbornice. Dvomimo pa, da se bodo naklepi posrečili in da bodo prizadeti mirno prenašali napad na njih najvitalnejše interese.

Intervencija socialno demokratičnih poslancev pri železniškem ministru.

Po nalogu socialno demokratične frakcije v parlamentu so intervenirali pri železniškem ministru sodrugi dr. Ellenbogen, Tomschik, Rudolf Müller in državnozborski podpredsednik sodr. Pernertorfer, da pojasnijo mezdne in službene razmere na državni železnici, ki so se zlasti v zadnjem času znatno poslabšale.

Poslanec Tomschik opisuje razmere osobe na državni železnici opirajoč se na neovrgljive uradne dokaze. Sklicuje se na svoja izvajanja povodom tozadavne debate v proračunskem odseku. Delovni čas se je podaljšal; po novi regulaciji se napreduje le vsako tretje leto; vrhstavnim delavcem so se poslabšali delovni in mezdni pogoji; podelitev doklad in način stabilizacije se vrši nepravilno. Ministrstvo se ni doslej podalo natančnega poročila v kolikem in kako se je porabilo določeno svoto 10.1 milijonov kron v svrhu regulacije mezd. Iz dejstva, da noče ministrstvo podati poročila je sklepati, da se ni porabilo označeno svoto za izboljšati razmere osobe. Nasprotno se je napredovalne roke še poslabšalo; v mnogih ravnateljskih okrajih se je delavcem po novi regulaciji odtrgalo na plači. To naj bi torej pomenilo izboljšanje? Železniško ministrstvo priporoča povsod varčevanje na škodo osobe. Železniški minister je sicer že izjavil v parlamentu, da se zaveda nesnovega položaja delavskega osobe in da bo zlasti za delavce skušal uvesti izboljšanja itd. Koliko je bilo resničnega na tem? Na eni strani se je delavcem podelilo izboljšanja, na drugi se pa tem delavcem odvzame izboljšanja in poslabša prejšnje delavne, napredovalne in plačilne pogoje. Tako izboljšanje mora roditi med delavstvom nezaupanje napram upravam in ministrstvu. Kje naj delavec konstatira, da niso bile obljube železniškega ministrstva le prazne, brezpomembne besede in da se ni delavce nepošteno varalo? Ako se ne bodo razmere na državnih železnicah temeljito spremenile, bo izbruh ogorčenja neprepredljiv. Sodrugi poslanci so se po nalogu socialistične frakcije podali k ministrstvu, da slišijo mnenje odločujočih faktorjev in se potem ukrene vse potrebno, da se napravi konec sistemu izkoriščanja in mezdnega poslabšanja. Deputacija se ni podala k ministrstvu, da zahteva odklonjenih 17 milijonov; vemo da bo treba to zahtevo izvajati z drugačnimi

sredstvi. Mesto izboljšati se poslabša že itak nevzdržljivi položaj in iz nameravane regulacije se kuje dobiček; tak sistem gospodarstva je nevaren. Socialistični poslanci svarijo ministrstvo pred posledicami nezadovoljnosti in razburjenosti osobe.

Minister Foerster in navzoči ministrski svetnik Boess „pobijata“ izvajanja sodr. Tomschika, češ, da so enostranske in tendenciozne. Železniško ministrstvo je skušalo povprečno regulirati povodom izboljšanja mezdne razmere pri vseh ravnateljstvih državne železnice. Državna uprava je morala omejiti ugodnosti za posamezna ravnateljstva, oziroma jih razdeliti po povprečni meri, ker so posamezna ravnateljstva uvedla preobširna izboljšanja, ne da bi železniško ministrstvo o tem kaj znalo.

Poslanec Tomschik ugovarja temu sklicevanju se na dejstvo, da mora sedaj ravnateljska uprava naznaniti ministrstvu vsako uvedeno izboljšanje. Zboljšanja na nekaterih ravnateljstvih so z ozirom na razmere morale pač biti obširne in ravnateljstvo je bilo gotovo v to pooblaščen od ministrstva.

Poslanec sodrug Ellenbogen pravi, da je politika železniškega ministrstva skrajno nerazredna. Potlačiti in izkoriščati se hoče še bolj osobe. Ali dvomiti je, da bode osobe prenašalo pomnoženo izkoriščanje in tlačenje. Moment je jako resen. Ako se po določitvi 21 milijonov v svrhu izboljšanja prejemkov železničarjev, razmere uslužbencev poslabšajo, tedaj obstojajo sedaj večji predpogoji usiljevanja mezdne gibanja. Proti politiki železniškega ministrstva bodo socialno demokratični poslanci zavzeli stališče v parlamentu. Socialno demokratična frakcija v parlamentu opozarja ministrstvo na veliko ogorčenje prizadetih in zahteva, da naj se poslabšanja na državni železnici hitro in temeljito odstranijo.

Podpredsednik državne zbornice sodr. Pernertorfer poudarja, da se spletkari z interesi osobe in da je ogorčenje opravičeno. Nespartno bi bilo usiliti boj, ki bi spraval v nevarnost tudi parlament.

Poslanec Tomschik in Müller izjavljata, da je naloga deputacije zvedeti, če je ministrstvo pripravljeno odstraniti nedostatke. Ako se tega ne bo storilo bo organizacija prisiljena varovati interese splošnega delavstva in sicer s tem, da se bo odsvetovalo delavcem prevzemanje dela na državnih železnicah. Ureditev razmer je enake važnosti za vse delavce.

Končno je sodr. Tomschik še opozoril ministra na razmere v državno železniški delavnici v Knitelfeldu in zahteval, da naj se vrši preiskava potom beljaškega ravnateljstva. Minister je obljubil, da bode glede stvari vse potrebno ukrenil.

Po navedbi še raznih drugih pritožb se je deputacija odslovila od ministra po poldrugurnem živahnem pogovoru. Prihodnjič bomo z neovrgljivimi in točnimi dokazi opisali resnični položaj delavcev na državnih železnicah z ozirom zlasti na lokalne razmere. Politika železniškega ministrstva napram osobi zahteva temeljite in takojšnje spremembe.

Socialistična izobrazba.

Vprašanje izobrazbe članov strokovne organizacije je za nadaljni razvoj stranke življenjskega pomena. S tem problemom se večje strokovne organizacije vneto pečejo.

Zastopniki velikih poklicnih zvez Anglije in severne Amerike obiskujejo kontinentalne države zlasti Nemčijo, da proučijo uredbo strokovnih organizacij, njih način poslovanja, organiziranja in izobraževanja delavcev. Ti zastopniki velikih in množičnih delavskih organizacij dajejo tem poučevalnim potovanjem po Evropskem kontinentu mnoge važnosti. Sestava nemških socialističnih bojovnih organizacij, jim služi v marsikaterem oziru za vzor.

Strokovna organizacija je občna socialno politična in gospodarska tvorba in jej je namen služiti interesom in stremljenjem članov. V dosego namena se strokovna organizacija poslužuje raznih naprav in sredstev: pravica in dolžnosti članov določa v posebnem pravilniku. Pravilnik je temeljni zakon organizacije in odbor glavna vlada. V tej novi skupni tvorbi morajo člani v enaki meri po njih možnosti in moči služiti postavljenim namenom in ciljem.

Taka tvorba mora biti strogo demokratična: nje učinek mora biti v vseh ozirih samo in izključno demokratičen. Enakost, demokracija ne smejo biti le prazne brezpomenne fraze. Ako vsi enako zasledujejo sklepom in sodelujejo pri njih izvedbi je uspeh dela zagotovljen in koristi tega bodo vsi enako in popolno uživali. Enakimi dolžnostmi gre enaka pravica. Le kjer obstojajo taki predpogoji je mogoče izvesti vedno novejši sklepe in neprestano napredovati. Tako urejena samoupravnost dela in uspehov se dokazuje v notranjem poslovanju organizacije. Ako imajo člani vsi enako pravico določati o zastopstvu in delegacij v zakonodajne institucije, na občne zbore, na kongrese zveze ali delegator, imamo tedaj tudi gotovo garancijo, da bodo sklepi kongresov, institucij itd. tudi od vseh enako izvršeni. Pogoji popolni izvršitvi dolžnosti je zavest popolnega uživanja pravice.

V vsaki pravi razredno demokratični organizaciji se pozna le ena dolžnost in ena pravica. Vsaka druga mera in vsako obotavljanje je vnaprej izključeno.

Temu primerno mora biti urejeno notranje poslovanje organizacije ali skupine. Vsemu pa mora biti podlaga praktična tehnična uredba dela in agitacije. Vsaki najnovejši nedostatek škoduje v tem oziru mnogo. Ako se na primer na zborovanjih delegator sproži predloge, o katerih delegati nimajo jasno očitanih pojmov, je vsako delo in sklepanje brezuspešno in bode mnogokrat vzrok neprijetnim posledicam. Ako bodo taki predlogi vsled nerazumljivosti odklonjeni bode zato odgovorno vodstvo organizacije: iz takih nedostatkov v praktični ureditvi dela in agitacije se rodijo one neprijetnosti, ki jim ni pravimo „osebni spori“.

PODLISTEK.

Predpisi za prometno službo.

(Dalje.)

2. Glede na uporabo zavor se razlikuje:

a) Ročno zavoro, pri kateri se povzroči delovanje zavorne priprave na posameznem vozilu z roko;

b) prehodno zavoro, pri kateri se povzroči delovanje zavornih priprav vlaka iz lokomotive ali pa iz vlaka samega.

Zavorne priprave voz, uvrščenih v vlak s prehodnim zaviranjem morajo biti tako urejene, da jih je možno uporabljati z roko tudi posamezno v številu, ki ga določa člen 68.

Člen 68.

Število zavornih voz.

1. Vsi vlaki s hitrostjo na 60 kilometrov na uro morajo biti opremljeni s prehodno samodelno zavoro.

2. V vsakem vlaku mora razven zavor na delujočih lokomotivah s tenderji biti zasedenih toliko zavor, oziroma pri prehodni zavori sproženih, da se potem njih zavira najmanj v sledeči tabeli navedene odstotke vse teže vozil.

Druga hiba v tem oziru in ki je v očitnem nesoglasju s pravim demokratičnim principom je znana navada, da se sodruga delegira na zborovanje in kongresa s fiksnim mnenjem. Delegat ima po volji skupine, ki ga je delegirala glasovati za ali proti predlogom, ki so na dnevnom redu. Vsak nasvet, vsaka argumentacija za takega delegata brezveljavna. Četudi ga je razprava prepričala, da ni mnenje, ki so mu ušli primerno in pametno, on bo glasoval po mnenju skupine, ki ga poslala na kongres. Mnenje in argumenti drugih se ne upoštevajo. Tudi to daje mnogokrat povod neprijetnim posledicam. Razredno demokratična organizacija zahteva, da naj vse navdaja skupna volja in da naj vsi stremijo po enakim ciljem; ampak zahteva tudi, da je vsak član osebnost ki ima tudi lastna utrjena mnenja. Demokracija ne pomeni negacija osebnosti.

Delo strokovne organizacije pa ne sme biti omejeno: vsestransko mora biti in ne samo gospodarsko. Naloga razredne stanovske organizacije je izboljšati materialni položaj delavcem in jim obenem dati moralno zavest. Duševnost delavcev pa vstvarja izobrazba. Tudi o načinu razširjenja globokejši izobrazbe med člani organizacije in delavstvom sploh se nima vedno jasnih in določenih pojmov. Gotovo je, da zamore v prvi vrsti strokovna organizacija uspešno razširjati kulturo. Strokovna organizacija ima pomen predvsem kot nositeljica kulture in zavesti, ker daje delavcu značajnost in mu kaže cilj in ga privlači boju proti sedanjemu krivičnemu kapitalističnemu sistemu. Moč in pomen organizacije ni ceniti samo po uspehih v meddnem gibanju; organizacija vstvarja materialne in duševne pogoje delavski bodočnosti in predstavlja že v kapitalistični sistemu dejanski princip socialistične družbe. Danes združuje organizacija delavce ene stroke; po dovršitvi splošnega razvoja bo združevala celo človeško družbo.

Kapitalizem kot predpogoj organizacije proletarskih množic.

Neglede na sijajen razvoj tehnike in prometa, ki smo ga dosegli vsled kapitalizma v zadnjih stoletih, se nam v primerjanju sedanjosti s preteklostjo jasno predločuje značilen preobrat z ozir na organizacijo. Še sredi minolega stoletja je v najširših krogih gospodoval individualizem temeljno načelo neorganiziranja. Ali od tedaj se je polagoma razširjala misel organizacije. Zlasti v proletarskih vrstah se je vedno bolj pojavljala klic po združitvi, kar ni ostalo brez učinka.

Agitacijsko in organizacijsko delo zadnjih desetletij je imelo naravnost čudovite uspehe. Vedno večje trume delavcev so se pridružile svojim zvezam. Na milijone jih je pod zastavo organizacije in delavske organizacije naraščajo v velikansko in mogočno armado, ki šteje na stotine članov. Če bi našli predločevalniki, ki so

marljivo in z velikim trudom orali celino in obdelovali trda tla, videti sad svojega dela, bi bili veselo iznenadeni. Blagajniki tiste dobe, ki so računali le s par stotinami kron, bi zavidali svoje naslednike, ki imajo računati in upravljati milijone. Proletarske organizacije v splošnem in strokovne organizacije posebej nudijo veselo sliko vedno naraščajoče združitve posameznih sil v enotno silo množice. One so izraz skupne volje, ki kaže raznim smerem volje enoten cilj in ki združuje milijone razrednih bojovnikov v trden in življenja poln organizem.

Postanek teh organizacij mas pa ni edinole posledica agitacijskega dela, a tudi ne izključna posledica socialno duševnega prehoda od brezorganizacijske dobe k organizaciji, temveč so pri tem razvoju učinkovali različni vzroki. Kakor za vsako novo socialno tvorbo, so morali tudi tu biti dani duševni in materialni predpogoji. Duševno stremljenje v smeri organizaciji ki samo zase ne bi bilo zadostovalo za stvaritev oraske organizacije, morali so priti tudi materialni predpogoji, ki so omogočili združitve milijonov enako mislečih in enako stremlečih ljudi. In res sta se sredi minolega stoletja združila oba momenta: socializem je ustvaril duševno razpoloženje, rodovitna tla za delavske organizacije, kapitalizem pa je ustvaril tehnične in organizatorične predpogoje. Tako je proletarska organizacija mas nastala iz skupnih učinkov socializma in kapitalizma. Zlasti kapitalistično delovanje za pospeševanje delavskih organizacij je v marsikaterem oziru zanimivo.

Znana je prislovica, da je kapitalizem svoj lastni grobokop v tem, da si sam vzgaja sile, ki ga bodo nekdanj pahnille iz prestola. Kapitalistični gospodarski način je koval orožje in gradil pot za organiziran osvobodilni boj proletariata. Močno razširjen promet sedanje dobe s svojimi železnicami, parniki, poštami in električnimi vozili nam nudi možnost za obiskanje najoddaljenejših po rajin dežele in z najširšimi sloji ljudstva priti v dotiko z našimi idejami. Potom pisem, brzojav in telefona se moremo pogovoriti z upljivimi osebami raznih krajev. Z izpopolnjenjem tiskarske tehnike in razširjenjem časopisja je ogromno narasla možnost za agitacijo. „Gutenbergovi črni vojači“ pridejo v najtemnejše kote dežel in se tam bojujejo proti nevednosti in zaostalosti. V neštetihih časopisih, zvezkih in letakih se raznaša seme znanja med mase, v knjigah pa se razpravlja o vprašanjih svetovnega naziranja in najvažnejša vprašanja človeštva. Kar izume učenjak v svoji sobi, gre v svet in vzbudi boj duhov. Tako je postalo mogoče dramiti mase, jih poučevati in vršiti agitacijsko delo, kakor ga svet še ni poznal. Ob enem pa nudi moderni promet tudi možnost redne zveze s posameznimi člani in podružnicami velike zveze.

4. Če so pri vlaku poltople ali mrzle lokomotive ali tenderji, je njih teža pri ugotovitvi zavorne teže vedno in pri ugotovitvi števila zavor, ki jih je zasesti, upoštevati tedaj, če se lokomotive, oziroma tenderske zavoro uporabljajo.

5. Če so pri vlaku poltople ali mrzle lokomotive ali tenderji, se pri ugotovitvi zavorne teže ne upoštevajo njih teže, če spremlja lokomotivo ali pa tender poseben uslužbenec, ki so mu znane razmere proge, oziroma, če le-ta uporablja zavoro.

Če pa poslednje ne pride v poštev, se računa teža poltople ali mrzle lokomotive ali tenderja kot nezavirano kosmato težo.

6. Pri vlakih s prehodno zavoro mora biti pripravljena potreba zavorna kosmata teža po meri predstojajočih določb, dočim se ima zasedanje ročnih zavor, izvršiti vsaj po zavornih odstotkih za najmanjšo, v tabeli navedeno hitrost.

Pri tem pa se mora ozirati na to, da se število osebnih voz, pridelenih enemu sprevodniku primerno omeji z ozirom na udobnost in varnost potnikov.

Če postane prehodna zavora nerabna, je vožnja hitrost omejiti tako, kakor je po predstojajočih določbah potrebno za število zasedenih ročnih zavor. Seveda pri tem hitrost ne sme prekašati 60 kilometrov na uro v smislu 1. točke.

8. Če postane zavora tenderja delovne lokomotive nerabna, je njega teža, in če bi se tudi loko-

Zavorna tabela.

Na naklonih	Zavorni odstotki za vlakovno hitrost										
		25	30	35	40	45	50	60	70	80	90
‰	1 : X	kilometrov na uro									
0	1 : 8	6	6	6	6	8	10	17	25	36	48
2.5	1 : 400	6	6	7	9	11	14	21	30	41	54
5.0	1 : 200	6	7	9	12	14	18	25	35	46	59
7.5	1 : 133	8	10	12	15	18	21	29	39	51	
10.0	1 : 100	10	13	15	18	21	25	33	44	56	
12.5	1 : 80	13	15	18	21	25	29	38	48		
15.0	1 : 66	15	18	21	24	28	32	42	53		
17.5	1 : 57	18	21	24	27	32	36	46			
20.0	1 : 50	20	23	27	31	35	39	50			
22.5	1 : 44	22	26	30	34	38	43				
25.0	1 : 40	25	29	33	37	42	47				
30.0	1 : 33	30	34	38	43	48	54				
35.0	1 : 28	34	39	44	49	55					
40.0	1 : 25	39	45	50	56						

3. Za hitrosti izpod 25 kilometrov na uro veljajo v predstojajoči tabeli za 25 kilometrov na uro navedeni zavorni odstotki.

Za hitrosti in naklone, ki se nahajajo med navedenimi, je za oboje uporabljati bližnje višje višje nastavke.

Veliki pomen prometnih razmer za organizacijo mas postaja tem jasnejši, če pomislimo kako se je v prejšnjih časih agitiralo in organiziralo. Zanimivo bi bilo razmišljati kako je neki agitiral suženjski vojak Spartakus pred Kristom, ali pa kako je srednjeveški kmečki agitator Jož Fritz okoli leta 1500 spravil kmete v „Bun schuh“, takratno kmečko zvezo. Predočiti si je treba tehnične težkoče, ki sta jih morala premagati ta dva ljudska moža, da sta par tisočev ljudi združila v bojno organizacijo. In s tem naj se primerja lahko agitacije in organizacije sedanjosti. Moderni agitatorji in organizatorji se vozijo z razvozlaki in avtomobili po deželi, parniki plujejo po morju in ne bo dolgo trajalo, ki bodo jadrali tudi po zraku. (Razširjanje letakov iz zračnih ladij se v Ameriki že dandanes vrši). S pomočjo brzojava in telefona snujejo nove zveze in vzdržujejo stare, s posredovanjem pošte so z vsemi prizadetimi neprenehoma v zvezi. Država in kapitalizem ta zakletasovražnika, delavskega gibanja, stavita svojo moč — seveda za dobro plačilo — v službo organizacije proletarskih mas. Ne da bi se kaj namrdnili, tiskajo kapitalisti milijone letakov in časopisov s „hujšajočo“ vsebino in državna pošta nima pomislekov proti vročevanju naslovljenecem takih „državi in družbi nevarnih“ stvari. Po načelu cesarja Vespaziana: „Denar ne smrdi!“ opravlja država in kapitalizem pripravo službo najhujšim prevratnikom in če le nese mnogo dobička, izpodkopavajo svoja lastna tla. Tu se zares more reči: „kogar hočejo bogovi pogubiti, ga udarijo s slepoto,“ ker današnja kapitalistična družba, v kateri se piše „denar zasluži“ z veliko črko, je po zlatu zaslepljena in sama žaga vojo, ki na njej sedi.

Pa tudi v drugem oziru ustvarja kapitalizem kot svoj lastni grobokop predpogoje za proletarsko organizacijo mas. V velikih mestih in veleobratih kupiči delavce in delavke v množice in jih podreja enakim mezdnam in delovnim razmeram, vsled česar se vzbujajo in naraščajo razredna zavednost in solidarnost. Spaja jih v pisano mešanico in jim s tem vceplja smisel za internacionalnost. Vedno večje trume nekdanj samostojnih peha v proletariatu in vedno bolj obtežuje delavcem, da bi postali samostojni. Z vsem tem pripravlja skupna tla, na katerih morejo proletarske zveze razvijati svoje delovanje. V obratih se tekom časa pojavlja razpoloženje za trdno organizacijo, ki spominja naravnost na vojaški ustroj. Kooperativni način dela, to je: skupno delo več ljudi po gotovem načrtu v enem in istem obratu ustvarja predpogoj podreditve in nadreditve prizadetih in zahteva disciplino, ki ne trpi ugovora. To discipliniranje delavcev v velikih in srednjih obratih pa učinkuje tudi v delavskih organizacijah: če morajo delavci v delavnici skupno iz roke v roko delati,

motive ne moglo zavirati, tudi nje težo vpoštevati kot nezavirano težo.

9. Če se vlaku, ki jo spremljen s prehodno zavoro, doda na koncu vozove brez prehodne zavore (glej člen 49), mora biti pri poslednjih zasedenih predpisanim zavnim odstotkom primerno število ročnih zavor.

10. Pri vozilih, katerih osi se ne more vseh zavirati, je kot zavorno težo vpoštevati le tisti del kosmate teže, ki odgovarja zaviranemu številu osi.

Če se pri štiriosnih osebnih in tovornih vozeh s podstavki (Truckgestell) uporablja le ročno zavoro, je zavorno kosmato težo teh voz računati le z eno tretjino njih lastne teže.

11. Pri primerjanju teže, ki se jo ima zavirati s težo voz, zasedenih po zaviračih, se na 3000 kilogramov, ni treba ozirati.

Na lokalnih železnicah se sme po tej določbi računati le pri vlakih, katerih hitrost ne presega 25 kilometrov na uro.

Za preskušnjo, če je število zavor zadostno, se mora sešteti taro in čisto težo z zavirači zasedenih zavornih voz. Če je ta svota (teža zasedenih zavornih voz) za več kot 300 kilogramov manjša za zaviranje določen del teže, ki ostane po morebitnem odbitku mrzle ali poltople lokomotive od skupne teže vlaka, se mora primerno pomnožiti zasedene zavore, ali pa primerno zmanjšati obremenitev vlaka.

Število tako najdenih zavornih mest je smatrati kot najmanjše.

je samo ob sebi umevno, da se navadijo solidarnost tudi izven obrata v svrhu zastopanja svojih interesov. Kapitalistični obrati s svojo vojaško disciplino ustvarjajo torej duševno in materijalno podlago za mogočne delavske organizacije. Sistem kooperacije dovaja polagoma do koalicije, do skupne volje delavskih trum, da odpravi izkoriščanje in hlapčevstvo iz sveta. To je zasluga in usoda kapitalizma, da on sam ustvarja predpogoje za višjo gospodarsko in družabno obliko.

Mladina na plan!

Zasledovatelj notranjega poslovanja organizacij opaža pogostoma, da se postavlja na vodilna mesta vedno starejše sodruge; na prvi pogled se to sicer zdi naravno, ali po globokejšim razmišljanju nam dejstvo usiljuje neprijetno mnenje o zavednosti in zrelosti mladine. Umestno je, da se na odgovorna mesta postavi starejšega izkušenega sodruga; ali zasedanje odgovornih mest zahteva mnoge delovanja in požrtvovanja in zahteva, da je voditelj bojne organizacije neprestano izpostavljen nevarnosti. Ali ravno zaradi tega bi bilo potrebno tukaj sodelovanje mladine, ki bi se tako poučila na najpraktičnejši način izvrševati agitačne posle in primerno presojati in prevladovati nevarne momente v bojni razredni organizaciji.

Vprašanje sodelovanja mladine pri odborih organizacij in v agitaciji je interesantno in neodložljivo. Dejstvo je, da mlajši člani organizacije ne delajo za stvar z verno in intenzivnostjo, ki bi jo bilo želeli. Mladina se vpisuje v strokovne organizacije, prinaša svoj gmotni prispevek inštituciji, ki ima izvoziti članom boljše mezne razmere; ali večjega duševnega in neposrednega sodelovanja mladine pri zgradbi organizacije, ni opaziti. Nasprotno: napram poskusom in delu starejših sodrugov je mladina večinoma indiferentna; redko kje je najti mlado energijo soudeležno pri agitaciji in delu starejših odbornikov in voditeljev strokovne, politične ali kulturne organizacije. Mladina je tudi večinoma tuja intelektualnemu gibanju stranke: socialistično literaturo zasledujejo skoraj le starejši člani; Duševno delovanje strankinih teoretikov je večini delavske in dijaške mladine nepoznano.

Tem očitnejša je duševna in delovna razlika med starejšimi in mlajšimi sodruzi, ko vidimo s kakšno živavostjo in navdušenjem se borijo za socialistično stvar sodrugi, ki so dvajset ali trideset let izpostavljeni ljutemu in utrudljivemu strankinemu neprestanemu vsakdanjemu boju. Prestali so ti sodruzi dobo najhujše reakcije in persekucije; žrtvovali so strankinemu delu celo eksistenco, pa se niso utrudili in so še vedno na prvem in glavnem mestu v delavskem gibanju. Mladina pa, ki bi morala posnemati take zglede, živi tuja strankinim kompeticijam, apatična in

Z ozirom na dodajo voz na medpostajah, ki niso vselej opremljeni z zavorami, in na možnost, da utegne postati kaka zavora nerabna, zahteva previdnost, da se vsakemu vlaku že na izhodni postaji nekaj več voz z zavorami, kakor je po računih potrebno za zasedenje.

12. Zavorne vozove je naložiti z blagom za najoddaljeneje postaje, da se vsled odstavljanja naloženih zavornih voz preveč ne zmanjša število potrebnih zavornih voz, kar bi nasprotovalo predstojecim določbam.

13. V interesu varčnosti je potrebno, da se zavorne vozove po možnosti dobro naloži in da se zasede le tiste zavorne vozove, katerih nosilna možnost je najbolje izrabljena in katerih zavorna priprava zavira največ osi.

Člen 69.

Razdelitev zavornih voz

1. Zavorne vozove je po možnosti enakomerno razdeliti v vlaku in če to ni mogoče, jih je uvrstiti bolj v zadnjem delu.

2. Od kakega zavornega mesta oddane optična znamenja morajo biti vidna na sosednjem mestu.

3. Namenu primerno je, če se nadštevilne zavorne vozove uvrsti k tistim, ki so jih zasedli vlakospremljevalci, tako, da sta zavori obrnjeni druga k drugi, da more v slučaju potrebe eden in isti vlakospremljevalec uporabljati obe zavori. Obeh zavornih voz pa je računati le tistega, ki je odkazan zaviraču, da ga zasede.

indiferentna; brez duševnega stremjenja, brez smisla in ideala.

Starejši sodruzi vedo ceniti svojo organizacijo in strankino delo, ker vedo koliknega napornega truda in koliko dragocenih žrtev je stala zgradba delavskih institucij. Zrastli in postareli so se s svojo organizacijo; organizacija, stranka jim je pogoj življenju; v njej vidijo cilj, bodočnost. Danes, kakor pred dvajsetimi ali tridesetimi leti živijo v duhu ideala, ki se neprenehoma uresničuje in ki zadobiva realnost v razredni združitvi delavstva, v naraščanju in pogložitvi stranke, ki je poklicana rešiti v najbližji bodočnosti usodo človeške družbe. Prva ljuta in nevarna doba postanka stranke živi v njih spominu, jih navdaja in navdušuje. Mladini je ta prva doba nepoznana: preganjanju in žrtvovanju prvih apostolov socialistične ideje sliši le spomine. Organizacija je za mladino nekaj pripravljenega, dokončanega. Pristop k organizaciji pomeni za mladino — dovršitev vsake dolžnosti razumejo samo, da je enotnost delavstva potrebna. Le pičlo število mladih sodrugov je, ki čuti mladeniško navdušenje za stvar in izraža svojo mladeniško osebnost. Večina sestavlja le število v organizaciji. Ne rade volje se to konstatira, četudi je v interesu organizacije in stranke to povedati. Ali to nedelavnost mladine opazamo in poudarjamo v nadi, da se bode tudi v tem oziru izpopolnilo naše delo, ki zahteva od vsakega člana najpopolnejše, vsestransko prizadevanje in žrtvovanje. Mladina mora v prvi vrsti izvršiti svojo dolžnost napram organizaciji in delavstvu.

Mladina na plan! To je naš klic mladim sodrugom. Posnemajte in nadaljujte delo prvih boriteljev. Delajte da bo svet osvobodila proletarska internacionala vedno močnejša in pomembnejša. Postavite se z vso osebnostjo v boj, stremite naprej, da se bo uresničil ideal mislecev in boriteljev socializma.

Nasa generacija združuje preteklost z bodočnostjo. Mnogo žrtev je zahteval boj za emancipacijo ljudstev. Ta boj je sedaj na vrhuncu. Mladenške sile in duševnosti potrebuje ta boj, da bo zmaga popolna.

Mladina na plan, s pogumom in navdušenjem da bo pričeto delo kmalu dovršeno. Združite vaše sveže mladeniške moči, omladini je naloga izvesti boj, ki ima zdrobiti kapitalistično premoč in osvoboditi sužnje dela. Svetla bodočnost je pred nami, ideja svobode in pravice ni več daleč uresničenju. Le moči in poguma, složne odločne volje in mladeniškega navdušenja je treba, da bo kmalu konec izkoriščanja in zatiranja vstvarjajočega delavskega razreda.

Politika v strokovnih organizacijah.

Poizkus, spraviti strokovne organizacije in socialno demokracijo v nasprotje kot politično stranko, ni nič novega. Izhaja od meščanskih redovnikov z dobrim premislekom in sicer vedo, da bi le s tem mogli priti delavskemu izobraževanju do živga. To dokazati se trudijo na gospodarskem polju, češ da je strokovna organizacija in socialna demokracija tako različna, da pride preje ali sleje do načelnih bojov.

Veliko jih je med temi izobraženimi redovniki, ki se domišljujejo, da napravijo med delavstvom spor, kakršnega je mogoče med meščanskimi sloji. Domišljujejo se, da je mogoče s ponižnostjo, hlinjem in prošnjami, kar trdi danes še večji del meščanstva, privedi nenasiten kapitalizem, do usmiljenja do delavstva. Posebno dokazujejo to redovniki na narodni podlagi. Narodnjaški osrečevalci v Trstu, Ljubljani in kjerkoli so begali delavstvo, so pripovedovali o naturalnosti delavskih strokovnih organizacij, da naj bi ne imele nikakršne zveze z socialistično stranko.

Zadnji časi pa nas pouče vse kaj drugega. Velikanski izpori delavstva, izpori, ki se drug za drugim pojavljajo, niso samo gospodarski boji, ki smo jih doživeli tu in tam poprejšnja leta, ampak boji, pri katerih se pač prav lahko opazi tudi razredno politično lice.

Kakšno nalogo ima strokovna organizacija?

Strokovna, organizacija ima nalogo opazovati ves gospodarski ekonomičen razvoj, dajati delavstvu duševno hrano, ga poučiti o gospodarskih krizah, o boljših konjunkturah, v vsem, kar je delavstvu potrebno v pridobitev njega lastne

moči v strokovni organizaciji za izboljšanje njegovega obstanka.

Strokovne organizacije imajo nalogo, dajati svojim članom razne podpore, v različnih primerih, v brezposelnosti, boleznih, v stavki, izporih obenem pa polagoma priboriti povišanje dnevnih mezd, v času dobre konjunktore sklepati kolektivne pogodbe, s katerimi se v gospodarski krizi delavstvu zagotovi dnevna mezda v gotovi višini. Tudi skrajšanje delovnega časa se more vedno le v boju doseči. Pri vseh teh bojih pa pride navadno do stavk, bojkotov, pri katerih treba kolikor koli zadrževalne svobode. Vsak gospodarski boj, najsi bo še tako majhen, je brez svobodnega združevanja nemogoč. Pri nas v Avstriji pa je ta svoboda jako omejena.

Državno moč imajo v rokah gospodarji, ki imajo interes na tem, da je svoboda delavstva omejena. Nasprotujejo vsaki razširitvi koalicijskega prava, svobodnemu zborovanju in združenju, dočim ima strokovna delavska organizacija interes na tem, da pridobi svojim članom večje državljanske pravice. Ravno neenakost v političnih pravicah sili delavstva, da zavzema strokovna organizacija tudi politično načelno stališče, da delavstvo ne postane brezpomemben faktor pri raznih odločevanjih, ki so navidezno politična ali imajo globokejši in posebno gospodarski pomen. Pri nas v Avstriji, če se količkaj ozremo na razvoj naše organizacije in na prve počette njene, nas mora preleteti čudo, v kakšnih težavah se je osnoval naš pričetek; že takrat smo imeli ravno tisti zakon glede tiska in glede koalicijskega prava. In vendar, ali nam niso prepovedovali na tisoče prav brezpomembnih društvenih shodov, celo razna bralna društva so bila državi nevarna, tako da takrat nismo prav nič občutili, če li obstoje zakoni ali ne? Le po dolgoletnem boju socialno-demokratske stranke z oblastmi si je bilo mogoče šele priboriti pravico, da sme delavstvo na podlagi obstoječih zakonov zborovati, ter si ustanavljati strokovne bojne organizacije. Zaraditega pa je socialna demokracija in strokovna organizacija sicer dvoja ali v boju pa se lahko imenuje eno. Ravnotako je s podjetniki, ki kažejo bolj prijazno lice delavstvu. Tudi nje podjetniki vedno napadajo. Če je ta ali oni podjetnik skrajšal iz prijaznosti in vljudnosti do delavstva za četrto ali pol ure delovni čas, ali mogoče povišal mezdo za kakšnih pet vinarjev prostovoljno na dan, gorje mu. Ali niso to tisti, podjetniki, ki vedno stoječo in očeejo o konkurenci, če morajo storiti tudi le neznatno malenkost v socialnem pogledu. Kdo najbolj nasprotuje sedaj socialnem zavarovanju? Ali niso tukaj tisti slovenski podjetniki, ki nasprotujejo svojim rodnim delavcem s tem, da se že danes branijo tistih majhnih prispevkov. Ravnotako je pri drugih narodih. Kolikokrat smo pa že doživeli, da je kakšen podjetnik ugodil delavstvu kakor gori omenjeno pa smo zaraditega, da jih je speljal s pravega pota in jim tiste ugodnosti takoj zopet odvzel, ko se je čutil napram delavstvu dovolj močnega.

Zaraditega pa je za delavstvo to vprašanje glavno, od katerega je odvisna tudi bodočnost. Važno je torej, kako bo izobraženo na strokovnem polju, in kako se bodo ravnale strokovne organizacije tudi sicer. Angleške strokovne organizacije so bile v prvem početku brez političnih direktiv, ali zadnji časi so tudi tamkajšnje delavstvo poučili, da je uspešno delo potom strokovnih organizacij samo takrat mogoče, kadar so v najožji zvezi s svojo razredno stranko, to je pri nas s socialno demokracijo.

Iz centralnega odbora personalne komisije državne železnice.

Volilni izid

V sekcijo slug centralnega odbora personalne komisije so bili, izvzemši kandidate ravnateljskih okrajih Praga, Pilzen in češke severne železnice, povsod izvoljeni naši kandidati. Pri sev. zap. žel. in drž. žel. družbi ni bilo letos volitev. Za tržaški ravnateljski okraj sta bila izvoljena sodruga Zink in Flaschberger.

Centrala naša organizacije je sklicala več posvetovalnih sej članov centralnega odbora, ki so obenem člani organizacije. Posvetovanja so se vršila tekom meseca januarja t. l.

Posvetovanje sekcije poduradnikov je bilo dne 24. januarja in je trajalo cel dan. Razpravljalo se je o novih predlogih in se je sklenilo predložiti zopet prejšnje odklonjene predloge. Vse želje poduradnikov so bile sprejete.

Drugi dan se je vršilo posvetovanje odbornikov sekcije slug, ki je tudi trajalo cel dan in na katerem se je rešilo vse tekoče predloge.

Oba odbora sta se konstituirala za dobo funkcijskega poslovanja kot posebna in enotna skupina.

V sekciji poduradnikov je bil izvoljen kot predsednik sodr. Hattinger iz Linca in kot zapisnikar sodr. Hartenthaler iz Dunaja.

V sekciji slug je bil izvoljen sodr. Weiser kot predsednik in sodr. Flaschberger kot zapisnikar.

Na obeh posvetovanjih sta bila navzoča sodruga Tomschik in Müller kot zastopnika centrale železničarske organizacije.

Poleg predlogov tičočih se strokovnih želja raznih kategorij se je vršilo posvetovanje tudi o predlogu, ki ga je sprožila centrala že leta 1910 glede spremembe pravil personalne komisije. Sklenilo se je vložiti predlog v imenu vseh članov personalne komisije. Sklepalo se je nadalje o taktiki glede vprašanj s katerimi se ima centralni odbor pečati.

Ureditev in izdelovanje sklenjenih predlogov oskrbuje centrala naše organizacije. Vsak posamezni predlog je prepisati in predelati in izročiti članom centralnega odbora v predložitev. Posamezne predloge za poduradnike in sluga in predloge glede spremembe pravil personalne komisije se bo tudi tiskal in razposlalo vsem sodrugom, ki so pri stvari soudeleženi.

Centralni odbor personalne komisije sekcije slug je bil pozvan za dne 17. marca t. l. na posebno sejo. Na predvečer določenega dneva je bil tudi pogovor izvoljenih sodrugov. Na ta pogovor je predsednik odbora sodr. Weiser povabil tudi člane personalne komisije, ki niso pristaši naše organizacije. Ali izvzemši separatističnega tovariša Tijra, se drugi niso odzvali vabilu, kar je v interesu enotnosti osebja resnično obžalovati.

Seja pri železniškemu ministrstvu je trajala več dni. Razpravljalo in sklepalo se je o vseh stavljenih predlogih. Železniško ministrstvo je seveda venomer ponavljalo znano pesem o pomanjkanju denarja.

Značilno je ravnanje, železniškega ministra napram predloženim predlogom glede spremembe pravil personalne komisije. Predsednik je izjavil da ni mogoče se posvetovati o teh predlogih, ker sedanja pravila vsebujejo odredbo železniškega ministra; ne gre da bi se proti odredbi ministra stavilo spreminjevalne predloge. Tako stališče je precej značilno in nerazumljivo. Izvoljenim zastopnikom osebja se ne more prepovedati stavljenje predlogov, ki imajo reformirati škodljive določbe odredbe. Prosto izvoljeni zastopniki osebja niso nikake sluga, ki se imajo brezpogojno udati odredbam višje oblasti.

O stvari bomo obširneje pisali, ko dobimo zapisnik seje. Ob tej priliki bomo ob enem objavili predložene in sprejete predloge ter sploh poročilo o razpravi.

Čudno je bilo postopanje člana personalne komisije Merinskija, znanega krščansko socialnega fanatika. Izrazil je to sejo, da ponudi železniškemu ministru njegovo prizadevanje za interese podjetnikov. To je zlasti poudarjal ob posvetovanju glede zahteve, da naj bi se 1. maja v delavnicah ne delalo. Člani personalne komisije so eksponentu klerikalcev, ki zna tako izvrstno varovati interese svojih volilcev, primerno in energično posvetili. Ako bi bili vsi zastopniki osebja enake vrste, bi se nahajalo osebje pač v srečnih razmerah!

Seja sekcije poduradnikov je bila dne 27. marca t. l. O sklepih in razpravah bomo poročali kakor dobimo natančni zapisnik seje.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: železničar in Zarja.

Železničarji, pripravite se na praznovanje prvega majnika!

Le nekoliko dni nas še loči od svetovnega delavskega praznika prvega majnika. Tudi letošnji prvi maj bo pričal o neprestanem našem napredku. Pomnožile so se naše vrste; utrdila se je naša moč. Pod rdečo zastavo socializma se zbirajo vedno gostejše množice zatiranih in izkoriščanih. Dušo preveva navdušenje in spoznanje, da je ni zapreke, ki bi mogla ustaviti naš zmagonosni pohod. Leta 1889 so prvi zastopniki proglasili prvi majnik kot svetovni praznik dela. V zgodovini prvega majnika je zgodovina socialističnega razvoja. Le po velikih mestih, kjer je živel probujeni zavedni revolucionarni proletarijat, se je praznovalo prvi majnik. Policija in vojaštvo je napadalo množico korakajočo po mestih dela in bogastva. Ali globok je bil vpliv prvih majnikovih demonstracij. Trepotali so tirani in izkoriščevalci pred dnevom, ki je oznanjal probujenje razlaščenih; ljudstvo pa je slutilo, da se praznuje s prvim dnevom pomladi njegovo vstajenje. Danes se praznuje prvi maj po vseh mestih in krajih sveta. Ne številnih shodih ob navzočnosti ogromnih mas se oznanja vero v neizogibni nastanek socializma in neprestani napredek ljudstva. Tudi letos bomo pregledali vrste, konstatirali uspehe in se pripravili na nove boje. Delavstvo si je priborilo splošno volilno pravico; letos bode zahtevalo svoje politične pravice tudi zavedno ženstvo, ki hoče samostojno odločevati o svojih interesih in težnjah.

Naraščajoča moč in vpliv delavske stranke je združila nasprotnike, ki so na mah zatajili lastne programe in pozabili na načelne razlike. Najhujši narodno liberalni svobodomislec se združuje z najzagrizenejšim klerikalnim konservativcem. Med meščanskim svobodomiseltvom in klerikalnim nazadnjastvom ni več nikakega nasprotstva. V napadih na socialne demokrate in zoper delavske, razredne organizacije so si meščanske in kapitalistične stranke vseh gradacij edine in složne. Liberalno nacionalni in krščansko socialni eksponenti zahtevajo najreakcionarnejše ukrepe proti združitvi delavstva v bojovnih stanovskih in političnih organizacijah. Položaj razrednega boja se pojasnjuje: Na eni strani združen proletarijat, ki stremi po popolnem preobratu današnjega krivičnega družabnega reda in ki hoče priti v posest proizvodnih sredstev in uživati sadove dela; na drugi strani pa koalirano meščanstvo in kapitalisti, ki skušajo preprečiti z najgnusnejšimi in brutalnejšimi sredstvi probujenje delavstva in uveljavljenje razredne socialistične stranke. Zaman sicer. Neizogiben je naš razvoj, neprepredljiva naša zmaga.

Slovensko delavstvo, ki živi v duhu novih časov in ki stremi po uresničenju socialističnih idealov, praznuje letošnji maj v znamenju dela in boja. Kakor drugod tako tudi na Slovenskem se razmerje strank in položaj razredov postruje in pojasnjuje. Vedno širše plasti industrijskega in kmečkega ljudstva se pridružujejo socialistični stranki, ki je edina stranka na Slovenskem, ki dosledno s postavljenim programom deluje v korist delavskega naroda.

Naloga sodrugov bo izvesti načrte in dovršiti pričeto delo. Skrbeti je za večje razširjenje strokovnega časopisa. Naš dnevnik „Zarja“ mora čitati vsak slovenski delavec, ki hoče koristiti sebi in stranki. Tembolj je to potrebno z ozirom na bližnje politične boje. V Trstu se vršijo volitve v občinski svet in v deželni zbor in deželnozbornske volitve bodo tudi na Gorškem. Ako hočemo dostojno rešiti našo nalogo in praznovati nove zmage, je treba se primerno pripraviti za ogromno delo. Letošnji prvi maj naj dokaže sovražnikom, ki se pripravljajo na nove napade zoper stranko in organizirano delavstvo, da je zaman upati v naš poraz. Čili in močni smo in neprestano hočemo napredovati. Pripravimo se zato na dostojno praznovanje prvega majnika.

Dopisi.

K petindvajsetletnici socialističnega delovanja sodr. Kopača smo dobili s Pragerskega sledeči pozdrav:

Pragersko. — Krajevna skupina železničarjev se z hvalečnostjo spominja petindvajsetlet-

nega napornega dela in neprestanega truda in žrtvovanja sohr. Kopača v prid stranke in organizacije. Za uspešne boje in nepretrgani napredek stranke gre nemala zasluga staremu vztrajnemu sodruhu. Povsod kjer zahteva boj poguma in dela je sohr. Kopač na svojem mestu. Železničarji na Pragerskem se ob tej petindvajsetletnici hvaležno spominjajo svojega tajnika. Delali bodo vztrajno in navdušeno za svojo organizacijo, za razširjenje izobrazbe med delavstvom, za uveljavljenje naših ciljev, v zavesti, da bodo tako najprimernejše počastili petindvajsetletnico sohr. Kopača, ki je petindvajsetletnica postanka in razvoja jugoslovanske socialno demokratične stranke in razrednih bojovnih organizacij.

Domače vesti.

Znižanje investicij ogrskih državnih železnic. Ogrsko trgovinsko in finančno ministrstvo namerava znižati investicije ogrskih državnih železnic, za katere se je določilo skupno vsoto 157 milijonov kron. Z ozirom na mnoge izdatke tega leta bo treba omejiti število določenih investicij. Ministrstva sta mnenja, da naj bi se investicije znižale za okoli 70 do 80 milijonov kron. Vsled tega bo treba investicijski program državne železnice določiti spremeniti.

Nova vrstilna lista vlakospremljevalcev južne železnice. V izvedbo sklepa 18. in 19. oktobra 1912 glede vrstilne razdelbe sprevodnikov-vlakovodij je prometno ravnateljstvo sestavilo novo vrstilno listo, ki je bila izročena v pregled članom personalne komisije.

Centrala naše organizacije je sklicala dne 12. marca t. l. v Delavskem domu na Dunaju, šestanek članov, na katerem se je zavzelo stališče napram novi vrstilni listi. Pri primerjanju nove liste s staro vrstilno listo z leta 1911 se je konstatiralo mnogo vrstilnih nerednosti v nesoglasju z vrstilnimi določbami z dne 18. oktobra 1912.

Pri uradnem pogovoru dne 18. marca t. l. s prometno direkcijo, kateremu je predsedoval nadinspektor Pöllerizer in ob prisotnosti tajnika dr. Grabscheida, se je prijavilo in pojasnilo konstatirane nepopolnosti.

Predsednik je na podlagi opravilnika in službene tabele podal zahtevana pojasnila, tako da se je po večurnem posvetovanju doseglo popolen sporazum in se določilo enotno vrstilno listo in sicer v razmerju po sklepih z dne 18. oktobra 1912.

Nova vrstilna lista z natančnimi določbami bo potem obratnega inšpektorata v najkrajšem času naznanjena osobju.

Mednarodni kongres transportnih delavcev. 8. mednarodni kongres transportnih delavcev se vrši v Londonu 10, 11., 12., in 13. junija t. l. Prostora, kjer se bo kongres vršil, bomo pravčasno naznanili. Določen je sledeči dnevni red: 1. otvoritev in konstituiranje odbora; 2. Poročilo osrednjega sveta; a) splošno in blagajna; b) vprašanja organizacije in taktike; c) tisk; d) predlogi. 3. pravni položaj nastavljenecv prometnega obrata 4. razsodišča za delavske spore; 5. izvolitev in določitev kraja za prihodnji kongres.

Razprave se vršijo predvsem v plenumu, ko bo potrebno o posameznih točkah, zlasti o točki 2 d, posebno poklicne konference, se nadaljuje razprava po končanih konferencah poklicnih skupin in se bo posamezne predloge ali sprejelo ali odklonilo. Vsaka pridružena organizacija ima pravico poslati delegate in sicer do 1000 članov po enega, od 1000 do 5000 po dva in za vsaki nadaljnjih 10.000 članov še po enega delegata. Stroške delegacij pokrivajo organizacije same. Razpravljalo se bo v nemškem, angleškem in francoskem jeziku. Eventuelne predloge je poslati takoj tajništvu kongresa. Delegate organizacij, ki ne pripadajo internacionali transportnih delavcev, se sprejme kot goste. Število, ime in poklic delegatov je čimprej naznaniti tajništvu v Londonu. Na tem kongresu bo zastopana tudi centrala železniške organizacije v Avstriji.

Avstroogrsko prebivalstvo po stanovih. Zadnje ljudsko štetje dokazuje, da v naši monarhiji še vedno prevladuje kmečki stan; dve petini vsega prebivalstva se preživlja s kmetijstvom in gozdarstvom. V poljedelstvu, vrtnarstvu, ribarstvu in gozdarstvu je zaposlenih 30.100.000 oseb, v industriji pa 8.410.000; dalje: v trgovini, prometu in zavarovalništvu 3.316.000, v rudar-

stvu in fužinarstvu 742.500, stavbeni obrti 940.000 in v domačem gospodarstvu 1.138.500 oseb. Uradnikov, učiteljev, duhovnikov in umirovljenecv je 3.060.000, brez poklica 1.249.000 oseb.

Incizemstvo.

Stavka železničarjev na Španskem. Med železniškim osebjem katalonske proge vlada hudo razburjenje vsled brutalnega postopanja železniškega ravnateljstva, ki je odpovedalo službo pred sedniku organizacije, ker je ta na javnem shodu kritiziral disciplinarne ukrepe železniške direkcije. Najbrže bo zaradi te neutemeljene in krivične odpustitve sodruha izbruhnila stavka na katalonski progi. Ravnateljstvo je odklonilo zahtevo deputacije, da naj bi se odpustitve sodruha Ribalta zopet prevzelo v službo, vkljub da je deputacija izjavila, da se bo v nasprotnem slučaju takoj pričelo s splošno stavko. Ravnateljstvo skuša v posebnih okoliščinah na naslov vseh nastavljenecv zagovarjati utemeljenost odpustitve sohr. Ribalta. Oblast je že ukrenila vse potrebno za vzdržanje „javnega reda“.

Kongres organizacije italijanskih železničarjev. Najmočnejša gospodarska organizacija italijanskih železničarjev, ki šteje okoli 66.000 članov, je imela te dni v Milanu svoj redni občni zbor. Ta organizacije je bila edina, ki je v času splošne krize vztrajala na stališču revolucionarnega socializma. Najvažnejše vprašanje dnevnega reda je bilo sklepanje, če naj bi se organizacija pridružila zopet splošni konfederaciji dela, od katere se je ločila pred leti vsled nesoglasja s taktiko. Organizacija sloni na podlagi neposrednega razrednega boja in revolucionarnega socializma; obsoja zato reformistične tendence voditeljev splošne konfederacije. Razpravljalo se je pridružitve konfederaciji le za omogočiti zaedinjenje delavske moči; bo naloga resnično socialističnih organizacij, ki se bodo pridružile skupni zvezi, da vplivajo v revolucionarnem smislu na vodstvo konfederacije. Rezultat razprave je bil, da se je večina članov izrekla za autonomijo sindikata železničarjev in odklonila predlagano pridružitve konfederaciji dela, dokler bode vodstvo zasledovalo reformistične tendence. Le krajevne skupine morejo, da izkažejo svojo razredno solidarnost, se pridružiti lokalnim federacijam, (Camera del Lavoro) četudi te zasledujejo smotro vodstva konfederacije dela. Kjer je dvoje lokalnih delavskih federacij in sicer ena reformistična in druga revolucionarna, je naloga sekcije organizacije železničarjev odločiti, kateri federaciji ima autonomna krajevna skupina pripadati. — Kongres je nadalje sklenil nadaljevati potem posebnega odbora pričeto akcijo v svrhu enotne združitve vseh obstoječih železničarskih socialističnih organizacij v Italiji. (Teh je nič manj kot pet.) Kongres je odklonil ustanovitev pomožnih blagajn z utemeljitvijo, da je železničarski sindikat organizacija razrednega boja, ki nima le v sedanjosti podpirati člane, temveč ki ima stremeti po uresničenju socialističnih principov. Sklenilo se je, da ima strokovno glasilo izhajati tedensko s posebnim tehničnim in higienskim vestnikom. Ostali sklepi kongresa določajo razmerje organizacije z vlado in zlasti z generalnim ravnateljstvom državnih železnic ter način izvedbe zahtev z ozirom na veljavne zakone. Končno se je izvolilo delegate na mednarodni kongres transportnih delavcev, ki se vrši tekom tega leta v Londonu.

16.000 žrtv pri zgradbi brasilijske železnice. Italijanski izseljevalni urad sporoča, da je neka severno ameriška družba dokončala pred kratkim zgradbo železniške proge ob rekah Madeira in Manova v brasilijskih državah Matto Grosso in Amazonas. Delavci so se nahajali v tako neugodnih klimatičnih in življenjskih razmerah, da ni ostal od prvih 300 delavcev (vsi nemci) niti eden pri življenju. Nemški izseljevalni urad je tedaj interveniral pri zadevi in preprečil, da bi drugi nemški delavci prevzeli delo pri zgradbi proge. Italijanski izseljevalni urad je sicer o razmerah izseljencev v Brasilju poročal, ni pa preprečil, da bi se v Italiji iskalo delavce za zgradbo nove proge. Rumena mrzlina in malarija je uničila tako na tisoče in tisoče italijanskih izseljencev zvaljenih v Brasiljo po obljubah brezvestnih agentov. Zgradba 330 kilometrov železniške proge je zahtevala 16.000 delavskih žrtv! Ista železniška družba, ki je prevzela zgradbo te proge in ki si je na račun delavskega življenja razdelila ogromne profite, išče zdaj nove delavske moči za zgradbo druge

proge na levi strani reke Marmore v Boliviji. Italijanski izseljevalni urad, ki je soodgovoren za tako zločinsko pobijanje 16.000 koristnih človeških eksistenc žrtvovanih požrešnim ameriškim kapitalističnim špekulantom, se je zdaj vendarle zganil. Italijanski oblastim priporoča, da naj z vsemi sredstvi prepreči izseljevanje v Brasilijo in Bolivijo in da naj ostro nastopi proti agentom ameriške družbe. Radovedni smo, če se bodo avstrijske oblasti kaj zmenile za stvar. Lansko leto se je zvalilo iz Avstrije mnogo izseljencev, zlasti Slovencev, za zgradbo železnice v Brasiliji. Sodrugi v Trstu, ki so vedeli kaj pričakuje izseljence v Brasiliji so skušali preprečiti ukrcanje izseljencev. Takrat smo pisali o zadevi tudi v našem glasilu „Zarja“. Oblast se za stvar ni zmenila mnogo.

Najbrže bodo zdaj agenti nemoteno iskali izseljence v Avstriji, zlasti v naših južnih pokrajinah. Zato da bo avstrijska oblast intervenirala v zadevi bo treba najbrže še drugih 16.000 žrtv. — Slovenske delavce in kmete svarimo pred izseljevanjem v Brasilijo in Bolivijo. Želeti bi bilo, da bi se zmenilo za stvar tudi slovensko časopisje.

Stroški železniške nezgode. Železniška nezgoda pri Mülheinu na Badenskem, ki je kakor znano zahtevala 14 človeških žrtv, je tudi železniško upravo močno oškodovala. Stroškov bo za nad 1 in četrt milijonov mark. Odškodnine se je izplačalo za nad 130.450 mark; za poravnavo strojev in tenderjev se je potrošilo 3200 mark. Nabaviti se je moralo en nov tovorni voz in štiri osebne vozove, ki so skupno stali 120.000 kron. marlk. Poravnava raznih pokvarjenih železniških naprav je stala skupno 3150 mark.

Kitajski železniški načrt. Kitajska vlada je sklenila zgraditi železniško progo med Tukavu in Singang ob železnici Pekin-Hankan. Koncesijo proge se je leta 1908 podelilo neki angleški družbi. Proga bo dolga 260 angleških milj. Zgradba bo stala 40.000.000 mark. Nova železnica je nujno potrebna. Železnica med Tsingtavu in Pukavu posluje z dobrim tovarnim in osebnim prometom. Novi železnici je zagotovljen finančni uspeh. Industrija se tudi na Kitajskem močno razvija. Tuji, zlasti angleški kapital izkorišča industrijske ugodnosti in naravno bogastvo kitajske države.

Iz organizacije francoskih železničarjev. Po zadnji stavki francoskih železničarjev, ki je vsled raznih težav nepovoljno končala, je organizacija močno nazadovala. Osrednje vodstvo organizacije je objavilo zgovorno poročilo o nazadovanju in napredovanju organizacije. Pred izbruhom stavke močna organizacija je imela potem sled. štev. čl.: 1. julija 1910, 57.627 članov, 1. januarja 1911 24.025 članov, 1. julija 1911 16.487 članov, 1. oktobra 1911 14.081 članov, 1. oktobra 1912 20.077 članov, 1. januarja 1913 22.965 članov. Organizacija je pričela v zadnjem času zopet napredovati. Vsled nazadovanja so zmanjkala sredstva in agitačne moči. Na zadnjem kongresu organizacije se je sklenilo preustrojiti organizacijo na centralizirani podlagi. Kakor vse kaže se bode organizacija v najkrajšem času razvila in zadobila prejšnjo moč in upliv. Večina organiziranih železničarjev je uvidela potrebo skupne centralizirane organizacije, ki bo v stanu s svojo kompaktno disciplinirano močjo inponirati železniškim upravam.

Ruski železniški načrt. Ruska vlada si izposoje na francoskem 700 milijonov kron v svrhu zgradbe južno sibirskje železnice. Ta notica, ki se jo je vsled sedanjih vojnih homatij skoraj prezrlo, zasluži posebno pozornost. Nov železniški načrt je velikega pomena ne le za rusko vlado in za ruske kapitaliste. Zgradba nove južno - sibirskje železnice bo imela globok upliv na ves svetovni trg. Nova železnica bo v paralni zvezi z drugo sibirsko železnico; promet, prevažanje in izvažanje se bo močno razvijalo in nova neposredna kulturna zveza bo vstvarjena med Evropo in vzhodom. Zgradba železnice predstavlja najznačilnejši moment v ruskem državnem življenju; edino v tem oziru se predstavlja ruska vlada kot nositeljica kulture. Kdor se je vozil v prostornih vozovih železnic na Ruskem, mora občudovati in hvaliti točnost in veliko udobnost ruske železnice.

Komisija železniškega ministra je izdelala leta 1911 načrt zgradbo potrebnih novih prog. Seveda se ni pri določanju novih prog omalovaževalo militaristične razloge. Določilo se je zgradbo železniških prog za 19.000 verst, to je okoli 20.000 kilometrov. To leto se bo zgradilo 3890 kilometrov, od teh 1690 v azijskih pokrajinah.

Južno sibirski železnica je že peta velika železniška proga, ki jo Rusija v kratkem času gradi v Aziji. Kolonialni obrat se usiljuje tudi v Rusiji z izredno hitrostjo. Zgradbo prve železniške proge je zahtevala ekspanzionistična politika v Aziji in politično-militaristični razlogi so imeli največji vpliv pri izvedbi načrta. Nova zgradba bo pa služila izključno gospodarskim interesom.

Zgradba nove proge bo stala manj nego proga ob reki Amur in bo združevala sibirijo s Tihim oceanom. Koristila bo ljudstvu in državi bolj nego severno kitajska železnica, ki ni bila zgrajena da bi služila izključno gospodarskim interesom. Amurska železnica je pospeševala razpršenje ruskekolonialne politike, nova južna sibirski proga bo pa kolonialni obrat in kolonialno politiko koncentrirala in ojačila. Omogočila bode kolonizacijo ogromnih delov dežele med sibirsko železnico na sever, ob Uralu na zapadu in uralsko bajkalsko železnico. Kolonizacija je v teh krajih Rusije v zadnjih letih izredno napredovala. Tla so tukaj izredno rodovitna izvaža; se letno milijone hektarjev pridelkov. Že stoletja se zlasti med Kirgizi močno razvija reja ovac, konj in velbledov. Gospodarstvo bode pod ugodnejšimi okolnostmi še intenzivnejše napredovalo. Izkoriščanje naravnih zakladov bode popolnejše. V akmolinski pokrajini na severu je mnogo bogatih rudnikov; v Altajskem gorovju se pa nahajajo pravi zakladi zlata. Nova železnica bi združila te kraje s sibirsko železnico. Prometna pot bi bila popolna; razvilo bi se ogromno gospodarsko gibanje. S kolonizacijo dežele se bode utrdila moč države in upliv državne uprave nad rodovi Sibirije.

Južna sibirski proga bo najbrže v zvez-z železnico Orenburg-Taschkend in se bo pri Aktju binsku združevala z južno rusko železnico. Železnica se bo pomikala čimdalje proti vzhodu in v tem je tudi njena važnost in ugodnost. Proga bo dolga od 2500 do 3000 kilometrov — kolikor približno proga Petrograd-Pariz. Nova železnica bo mnogo uplivala na razvoj južne Sibirije in ne bo brez upliva na gospodarske in politične razmere Evrope, zlasti z ozirom na spremenjeni položaj v vzhodni Aziji.

Spojitev angleških železničarskih zvez. Angleški železničarji praznujejo te dni svoj „jubilejni dan“. Praznovalo se je z ogromnimi demonstracijami po vsej deželi spojitve treh najmočnejših železničarskih organizacij na angleškem; ogromna je bila demonstracija v Londonu, katere se je udeležilo nad 50.000 železničarjev. V Hyde Park se je vršil pomembni šhod. Nova železniška organizacija šteje sedaj nad 180.000 članov in je ena izmed najmočnejših delavskih organizacij na angleškem. Na teh demonstracijah se je izdalo parolo, da je skušati pridobiti novi železničarski zvezi še ostale dve angleške železničarske organizacije, ki se niso še pridružile zvezi; nadalje delati za uvrstitev neorganiziranih, pričeti boj proti progonom in zahtevati uvedbo minimalne mezde, osmega urnika in podražavljenja železnice.

Zločini kapitalizma. Pred kratkim je neko braziljansko podjetje vrglo v morje šest milijonov vrečk kave. Da bi zmanjkala kava na svetovnih trgih in da bi se zamoglo tako vzdrževati visoke cene na tem pridelku, je podjetje uničilo šest milijonov dobre kave! Taki kapitalistični manevri niso trgovskim spekulantom novi in se ne omejujejo le na kavo. Podjetje v Kaliforniji je vrglo v ocean tisoč vagonov krompirja in ogromne količine čebule, jabolk itd. Po izgovorov trgovskega sindikata se ne izplača izvažanje vsled previsokih stroškov voznine... Na tak način se uničuje življenjske potrebe in se ustvarja visoke cene na živežu. Medtem ko na tisoče in tisoče delavcev ne ve kako naj bi preživel sebe in svoje družine, uničujejo kapitalistični požrešni spekulanti, potrebne naravne pridelke. Pa se bo trdilo, da je delavski boji vzrok druginji!

Raznoterosti.

Železniška nezgoda na hrvaškem. Na progi Zagreb-Reka blizu Ogulina med postajama Tunj-Generalski stol se je zgodila velika železniška nesreča. Trčil je iz Budimpešte vozeči brzovlak štev. 1004 v polnem diru v brzovozni tovorni vlak št. 1041. Obe lokomotivi sta se popolnoma razbili. Tudi mnogo vozov je razbitih. Mrtva sta oba strojevodja, oba kurjača, vlakovodja tovornega vlaka, dva zavirača tovornega vlaka in več potnikov. Zakrivil je nesrečo poduradnik v Tunju, ki je

dovodil tovrstnemu vlaku predčasno odpeljati iz postaje, dasiravno bi moral čakati brzovlake.

Po poročilih obratnega vodstva je mrtvih razen službenega osebja še več potnikov. Do sedaj so izveleli izpod voz dva potnika, ki sta bila v spalnem vozu, dva druga potnika ležita še pod razdejani vozovi, vendar ni gotovo, če sta mrtva. Uradnik, ki je zakrivil nesrečo, je bil tekoj suspendiran in aretiran. Zjutraj se je odpeljal iz Zagreba poseben vlak s preiskovalno komisijo in s sanitetnim oddelkom. Vsled viharjev so bile brzovozne in telefonske zveze prekinjene. Poznejša poročila opisujejo nesrečo še mnogo hujše. Brzovlak je imel 120 potnikov. Ker je na kraju nesreče hud ovink, sta trčila oba vlaka v polnem diru. Lokomotiva brzovlaka je padla 20 m čez železniški nasip ter potegnila s seboj več voz. 14 voz tovornega vlaka je razbitih. Nesreča se je zgodila ob 3. zjutraj. V spalnem vozu je bilo 20 oseb. Voz je razbit. Poročila iz Zagreba zatrjujejo, da je 20 mrtvih. Rešilna akcija je težavna, ker v bližini ni nobenega večjega kraja. — Razburjenje med prebivalstvom zlasti v Budimpešti je zelo veliko, ker železniško ravnanje o nesreči še ni izdalo natančnejšega poročila.

Izpopolnitev železnice Košice-Oderberg. Uradno se poroča: Pri železniškemu ministertvu se je vršil pogovor med zastopniki vlade in oderberške železniške družbe glede izpopolnitve avstrijske proge na železnici Košice-Oderberg. Inve sticija in postavljenje drugega tira med oderbergom in ogrsko mejo, je kakor znano, o razmerju z napravo kranjsko-hrvaške in dalmatinske železniške zveze; v to svrhu so se vršili začetkom pretečenega leta pogovori med avstrijsko in ogrsko vlado. Namen sedanjih posvetovanj je izvedba dogovora z železniško družbo. Prihodnje dni se vršijo razprave glede tarifov, odmerjenja osebja in zgradbe naprav.

Koncentriranje kapitala. Temeljni smisel marksizma sloni na dognanem principu neprestanega koncentriranja bogastva. Z neutilitarnimi razlogi je Marks dokazal razvoj in prerokoval vsoto kapitalističnega gospodarskega sistema. Kapitali se koncentrirajo v rokah vedno manjšega števila denarnih mogotcev, medtem ko naraščajo množice razlaščenih proletarcev. Položaj razredova se tako pojasnjuje. Na eni strani pešice mogotcev, na drugi ogromne mase ljudstva, ki bodo po dovršitvi splošnega razvoja zdrobile navidezno premoč kapitalizma. Da se prerokovanja Karla Marksa ujemajo nam povedo statistične podatki o množitvi in razdelitvi kapitalov.

Leta 1902. je imelo v Prusiji 1835 najbogatejših ljudi vsega skupaj deset milijard premoženja, to je deset tisoč milijonov. Leta 1908. pa je imelo to ogromno premoženje že samo 1107 najbogatejših ljudi. To se pravi, da je prišlo leta 1902. na vsakega izmed teh kapitalistov 5.396.000 mark; leta 1908. pa že devet milijonov mark. Teh 1107 bogatašev je imelo leta 1902. okoli osem milijard; torej se je njih premoženje pomnožilo v teku šestih let nič manj kakor za dve milijardi. To da na leto čez 330 milijonov. Vzemimo, da naredi proletarce v enem letu za 600 mark več, kolikor se mu izplača za delo; torej mora delati vse leto 660.000 proletarcev, da napolni 1107 kapitalistom njih žepe s 330 milijonov.

Leta 1902. je spravilo 17 bogatinov eno milijardo premoženja skupaj, to je 1000 milijonov; leta 1908. pa jih je zadostovalo za to krasno vsotico samo devet. Torej se je pomnožilo povprečno premoženje teh denarnih kraljev v šestih letih za 52 milijonov!

Jako zanimivo je tudi, kako se je večalo število milijonarjev. Leta 1895. jih je bilo samo 5256, leta 1908. pa 8377.

Največje dohodke ima na Pruskem cesar Viljem II. Za njim pa pride takoi Berta Krupp s svojimi 17 milijoni letnih dohodkov.

Največji bogataši na Pruskem so: Berta Krupp s 187 milijoni, knez Henckel von Donnersberg s 177 milijoni, vojvoda Ujest s 151 in pl. Goldschmidt-Rothschild s 103 milijoni mark.

Največje letne dohodke imajo: Berta Krupp 17 milijonov, knez Henckel von Donnersberg 12 milijonov, Ujest 7 milijonov, grof Tiele-Winckler 5 do 6 milijonov, pl. Goldschmidt-Rothschild 3 do 4 milijone, komercijski svetnik Heuschel 3 do 4 milijone, Ernst pl. Mendelssohn 3 milijone mark.

Kapitali naraščajo, bogastvo se pomnožuje, industrija se razvija in tehnika se izpopolnjuje. Ali sadove napredka ne uživajo oni, ki so bogastvo ustvarili in napredek omogočili. Pičlo število izvoljenih lenuhov si napolnjuje svoje železne blagajne; produktivno in ustvarjajoče delavstvo pa gara in strada. Ali socialno nasprotje se čimdalje bolj poostreje. Razredni boj združuje vedno sirše plasti izkoriščanega ljudstva. Kapitalistični svet nosi že v svoji strukturi svojo vsoto. Sistem razlaščenja množice je obsojen izginiti.

Po devetnajstih letih. Duhovnik A. E. Barnett, rektor episkopalne cerkve v Filadelfiji, je pred kratkim zastavil zelo interesantno vprašanje petdesetini osemlet, ki stoje visoko v ameriškem javnem življenju. Vprašanje se je glasilo:

„Kaj bi storil Kristus in kaj bi doživel, če bi bil danes v Ameriki in če bi ga predsednik Wilson imenoval za člana svojega kabineta?“

Ko je dobil odgovore, je rektor Barnett izbral to vprašanje za predmet svoje pridige in pri tej priliki je povedal, kaj so glasoviti možje odgovorili na to vprašanje, ki jim ga je zastavil. Barnett je navedel sledeča mnenja:

„Čisti idealizem aima mesta v politiki. Kristus bi bil slab politik. Lincoln bi bil boljši, če bi se povznil.“ (Emile Berliner.)

„Ako bi Kristus prišel v Wilsonov kabinet, tedaj bi gotovo bil tajnik trgovsko-delavskega oddelka. On je bil prvi, kateri je povzdignil največji glas za ravnje in zatiranje, zato bi bil dober član.“ (William Allen White.)

„Kristus v Wilsonovem kabinetu bi ne imel nič več avtoritete in nič več moči. Ako bi se predsednik ravnal po Kristusovih principih, nekaj bi se zgodilo...“ (Robert J. Burdette.)

„Ako bi Kristus prišel v ameriško politično življenje, bi ga v drugič križali. Politične stranke so pod komando Kristovih sovražnikov.“ (Pod-admiral William Gibson.)

„Kristus bi izgnal iz vladnega templja denarne mogote, zlasti tiste, ki kupčujejo z zdravjem, moralno in značajem ljudi.“ (Richmond P. Hobson.)

„Zavrnil bi ga še manj formalno, kakor pa če bi bil član Rooseveltovega kabineta.“ (Poulney Rigelow.)

„Ako bi Kristus danes prišel v Ameriko, postal bi socialist in cerkev bi ga zopet križala.“ (Charles L. Chute.)

„Bil bi potres, če bi prišel Kristus v vladni kabinet.“ (Jacob A. Rees.)

„Vsi veliki časopisi bi takoj padli po njem.“ (Dr. John Burroughs.)

„Rajši molčim.“ (George Ade.)

Rev. A. E. Barnett je pa sam izjavil sledeče: „Če bi bil Kristus državni tajnik, ne bi se nikdar ogreval za dolarsko diplomacijo. Ako bi bil finančni minister, nobena banka bi se ne umazala s krvjo potlačenih. Kot generalni pravdnik bi uničil monopole. Za oklopnjače bi ne izdali po 14 milijonov dolarjev, ako bi bil Kristus vojni in mornariški minister. Kot tajnik za notranje stvari ali agrikulturo pomagal bi povzdigniti industrijo in kot trgovski tajnik preprečil bi naraščaj bogastev. Kot tajnik delavskega oddelka vzel bi slehernega otroka iz tovarne. Toda Kristus bi ne vršil dolgo svoje naloge. Sovražniki svobode in napredka bi ga — umorili in leta 1953 bi postavljali spomenike v čast njegovemu spominu in njegov rojstni dan bi bil proglašen za narodni praznik.“

Tako episkopalni duhovnik in drugi. Naj točneje je zadel Charles L. Chute: Če bi Kristus prišel danes v Ameriko z vsemi svojimi čistimi ideali, ki mu jih pripisujejo stare knjige, bi bil eden najaktivnejših socialistov in propagatorjev za odpravo mezdne sužnosti. Govoril bi na nešteti shodih in pisal ognjevitke članke v socialistične liste in revije. Kapitalisti bi ga sovražili; vladni vohuni bi mu bili vedno za petami in bi proti njemu aranžirali zarotniške procese; trustjansko časopisje bi ga pa razpilo za sanjača, demagoga in anarhista. Sovražile, napadale in smešile bi ga tudi cerkve vseh ver in obsodile bi na kruto smrt njegove nauke in ideje.

Iz mednarodnega delavskega gibanja. Belgija. V Gentu so ustanovile strokovne organizacije in združne organizacije „Delavsko banko“ s kapitalom 1 milijon frankov, 25 odstotkov kapitala je že vplačanih. — Peki po bruseljskih konsumnih

zadrugeth delajo v treh šitah na teden, in sicer traja vsaka šita po osem ur. Na vsake tri tedne pride na vsakega delavca ena nočna šita. Vsako leto imajo pekovski pomočniki pravico do sedem-dnevnega dopusta in dobe v tem času neprikrajšano mezo. Začetniki dobivajo na dan po 5 frankov (4 K 75 vinarjev), najvišja meza je 6 frankov (5 K 75 vinarjev) na dan. Predelavci dobivajo po 1 frank več. Razen tega dobivajo vsi brezplačno: srajce iz flanel, hlače, predpasnike in sandale. Od čistega dobička dobivajo po 2 in pol odstotka. Delavci izvolijo svojega zastopnika v upravni svet. Po določeni službeni dobi so upravičeni do starostne rente, ki znaša po 2 do 2 in pol franka na dan. V slučaju smrti dobi delavčeva družina 300 frankov (285 K).

Holand ska. Strokovna organizacija mornarjev šteje 2994 članov ali 78% vseh zaposlenih mornarjev. — Delavci z diamanti so naklonili izprtim tobačnim delavcem 25.000 goldinarjev podpore.

Združene države. Število članov rudarske zveze je naraslo v pretečenem letu do 275.000.

Zbornici države Arkanzas sta sprejeli zakonski načrt, ki prepoveduje sprejemanje napitnine. Visoke kazni določuje zakon za uslužbence, ki sprejemajo napitnino in tudi za delodajalce, ki sprejemajo napitnino in tudi za delodajalce, ki imajo v službi take osebe. Zakon mora potrditi še guverner. — Zakonodajalna oblast države Kansas je sprejela zakon, ki določa, da ne sme trajati delovni čas v obratih, kjer dela več kakor pet oseb, nad devet ur na dan. Dalje je bil sklenjen zakon, ki določuje minimalno mezo za delavke po 6 dolarjev na dan. Izvzete so le služkinje. — Orjaška stavka novojeorskih krojačev, katere se je udeležilo čez 120.000 delavk in delavcev in ki je trajala devet tednov, se je končala s popolno zmago delavcev. Stavkujoči so dosegli mnogo ugodnosti in meza se jim zviša za en dolar na teden. Vprašanje o delovnem času bo rešila posebna komisija. — V državi Oklahoma, kjer volijo vse javne uradnike potom ljudskega glasovanja, so sedaj volili uradnike za poljedelski urad. Prejšnje uradnike tega urada so odstavili, ker so jim dokazali korupcijo. Pri novih volitvah — volilci so le farmarji — so bili izvoljeni tudi štirje socialisti. — Zveza tiskarjev je ustanovila v svojem centralnem uradu lastno posredovalnico za službe. Oni, ki iščejo potom tega urada službo, morajo plačati 1 dolar vpisnine in 1 dolar, kadar dobe službo. — V pensilvanskem mestu Connellsville stavkajo vsi redarji, ker jim ni zvišala mestna uprava službenih prejemkov. — Rudar Wilson je postal minister za javna dela.

Južna Afrika. Politična organizacija črncev agitira z veliko vneto za prepoved opojnih pijač za zamorce. V Transvalu že imajo sličen zakon. Politična organizacija izdaja tudi tednik, ki se bojuje zlasti za enakopravnost zamorcev, ki so doslej popolnoma brezpravnici.

Avstralija. Strokovna organizacija mersarskih pomočnikov, ena najmočnejših organizacij, je odpovedala po vsej deželi delovne pogodbe, ker jim podjetniki niso zvišali meze od 30 K na 36 K za sto glav zaklane živine. — Mezdni urad za Novi Južni Wales je določil tedenski delovni čas za slikarje po ladjah na 48 ur in tedensko minimalno mezo na 75 K 60 vinarjev. Čezurno delo do polnoči se plačuje po 50% več, čez polnoč pa po 100%. Akordno delo ni dovoljeno. Prednost imajo organizirani delavci. Delavci, ki se najemajo le od slučaja do slučaja, morajo dobivati najmanj po 1 K 92 vinarjev na uro. — V vsej Avstraliji je doslej 400 mezdni uradov, ki določajo meze in delovni čas za posredne stroke. — Strokovna organizacija učiteljev v Južnem Walesu je zahtevala ustanovitev meznega urada. Naučni minister je dovolil ustanovitev. — Konferenca lokalnih strokovnih organizacij kolarjev je ustanovila Zvezo za vso Avstralijo.

Angleška. V Manchestru in okolici je organizacija delavcev na ladjah dosegla prost sobotni popoldan. — Na koncu leta 1911 je bilo na Angleškem 768 poljedelskih zadrug s 94.884 člani. Prometa so imele 108 milijonov kron, obrestnega kapitala imajo 18 milijonov kron in število uslužbencev znaša 2748. — Število kreditnih zadrug je naraslo do koncem leta 1911 na 223 z 22.054 člani, leta 1902 je bilo 81 kreditnih zadrug s 6014 člani. — Pred tremi tedni je bila konferenca strokovnih organizacij, ki so sklenile,

da bodo dajale socialističnemu dnevniku na leto po 1 K 20 vin. od vsakega člana. Vključ temu je dnevnik še v finančnih stiskah in vse angleško delavstvo je zadnje dni krepko na delu, da povisa število naročnikov. — Predlog sodruga Keir Hardieja, da se razglasi splošna stavka v slučaju vojne, je poslalo mednarodno socialistično tajništvo vsem angleškim strokovnim organizacijam, da glasujejo o njem. A skoraj nobena strokovna organizacija ni predloga postavila na glasovanje, in Keir Hardiejev predlog, je s tem pokopan. Pri tem ne smemo prezreti, da na Angleškem ni vojne dolžnosti.

Švedija. Strokovna organizacija slikarjev je na podlagi splošnega glasovanja uvedla brezposelno zavarovanje. Tedenski prispevek bo znašal 26 vinarjev. Podpore pa bo organizacija izplačevala šele z letom 1916. — O veliki noči je bil v Göteborgu kongre strokovne organizacije zidarjev. Predlog o brezposelnem zavarovanju je bil preložen na poznejši čas. Pač pa je pritrdil kongres predlogu, da se sklene med skandinavskimi zidarskimi zvezami vzajemno podpiranje, ako je najmanj 25 odstotkov članov v eni od treh dežel v boju. Švedska organizacija zidarjev šteje 3500 članov. Za boje je izdala organizacija od leta 1910 do sedaj 210.677 kron. — Zvezni zbor delavcev na žagah je sklenil, da bo pobiral v 35 tednih na leto od vsakega člana po 65 vinarjev, ki bodo podlaga za sklad brezposelnih podpor. Kadar bodo sklepali novo tarifno pogodbo, bodo zahtevali teden dni dopusta na leto. Vsako mezdno gibanje — tako je sklenil zvezni zbor — se sme pričeti le tedaj, če glasuje zanj polovica članov vplačilnic in pri vsakem mezdnem gibanju mora vodstvo vplačilnice zbrati vse statistične podatke.

Rusija. V Moskvi so dobili po dolgoletnem naporu tiskarji dovoljenje za ustanovitev organizacije. Kovinarji še sedaj nimajo dovoljenja. — Koncem februarja se je moral pred peterburškim kronske sodiščem zagovarjati vel sodrug in zvest predbojevnik ruske socialne demokracije, odvetnik Jermolajev. Obtožen je bil po paragrafu 102, točka 1 kazenskega zakonika, zaradi članstva pri tajni družbi, ki ima namen s silo podrti obstoječi državni red. Pred letom 1906 so socialne demokrate sodili po 126 zaradi „odstranitve obstoječega socialnega in državnega reda“. Kazen po sedanjem tolačenju je mnogo ostrijša. Obtožnica proti Jermolajevu pravi, da je bil član „iniciativnega osredka, ki je hotel ustanoviti socialno demokratično stranko“. Obsojen je bil zaradi tega „zločina“ na prisilno smrt do dela v Sibiriji in na izgubo vseh državljanskih pravic. Najiskrenejšje želje ruskih sodrugov spremljajo neustrašenega bojovnika v pregnanstvu.

Iz okrožnic in uradnih listov.

Št. 2673-a.

117.

Norme za podeljevanje dopustov uslužbencem južne železnice.*

(Zadeve osebja)

Vsem gospodom načelnikom službenih oddelkov, obratnih inšpektoratov in lokalnih uradov avstrijskih prog južne železnice s stranskimi programi vred!

Po sklepu upravnega sveta z dne 15. marca 1913 se izda sledeče predpise v svrhu podelitve dopustov družbenim uslužbencem. V teh predpisih so označene dosežane norme z nekaterimi izboljšanimi v smislu sklepa upravnega sveta.

1. Družbeni uslužbeni imajo pri zadovoljivem službovanju po številu službenih let nepretrgano odsluženih so in po službeni dopustljivosti pravico do letne podelitve dopustov po odmeri določeni v odstavku 5.

2. Pri odmeri dopusta se računa službeno dobo navadno od dneva službenega nastopa; ako pa je službeno doba, ki je merodajna za določitev pokojnine, daljša kakor nepretrgana službeno doba, se mora upoštevati prva.

3. Odmera dopusta se vrši po službeni dobi, doseženi v dotičnem letu. Ako se zviša zahteva po letnem dopustu z dovršitvijo kakšnega nadaljnjega službenega leta ali iz kakšnega višjega vzroka, se zamore višjo zahtevo uveljaviti šele od dotičnega časa.

4. Po taki meri pristojni dopust se more izrabiti v dotičnem letu, in tudi že v prvih 3 mesecih nastopnega leta. V teh 3 mesecih se sme tedaj

izrabiti pod danimi pogoji ne samo neizrabljeni dopust za preteklo leto, ampak tudi za dotično leto odpadajoči dopust. Popolno ali delno neizkoriscanje postavno določenega dopusta do najpozneje 31. marca prihodnjega leta ne utemeljuje v prihodnje nikake pravice za morebitni daljši dopust.

5. letni dopust znaša:

a) Za uradnike statusa I.:

Do dokončane 6. službenega leta 1414 dni;	
„ „ 15. „ „ 21 „	
„ „ 20. „ „ 28 „	
„ „ 25. „ „ 35 „	

nadaljna službenega leta 42 „

b) Za uradnike statusa IIa in IIb:

Do dokončane 10. službenega leta 14 dni,	
„ „ 15. „ „ 21 „	
„ „ 20. „ „ 24 „	
„ „ 25. „ „ 28 „	
„ „ 30. „ „ 32 „	

nadaljna službenega leta 42 „

c) Za uradnike statusa III.:

Do dokončane 10. službenega leta 14 dni	
„ „ 20. „ „ 21 „	
nadaljna službenega leta 28 „	

d) Za železniške oficijantije:

Do dokončane 20. službenega leta 14 dni,	
„ „ 25. „ „ 16 „	
„ „ 30. „ „ 18 „	
nadaljna službenega leta 20 „	

e) Za poduradnike:

Do dokončane 3. službenega leta 8 dni,	
„ „ 10. „ „ 10 „	
„ „ 20. „ „ 12 „	
„ „ 25. „ „ 14 „	
„ „ 30. „ „ 16 „	

nadaljna službenega leta 18 „

f) Za služabnike:

Do dokončane 10. službenega leta 8 dni,	
„ „ 20. „ „ 10 „	
„ „ 25. „ „ 14 „	
„ „ 30. „ „ 15 „	
nadaljna službenega leta 16 „	

g) Za uradniške aspirante:

Po dokončanem 1. službenem letu in

pod pogojem, da so bile morebitne

predpisane posebne izkušnje z us-

pehom dovršene 14 dni.

h) Za manipulantije:

Po dokončanem 1. službenem letu 14 dni

i) Za poduradniške aspirante, po-

možne poduradniške, služabniške

aspirante in pomožne služab-

nike:

Po dokončanem 1. službenem letu in pod po-

gojem, da so bile morebitne predpisane posebne

izkušnje z uspehom dovršene, velja za uradnike

oziroma služabnike določena odmera. Podurad-

niški ali služabniški aspiranti, v prvem aspirant-

skem letu in, ako morajo napraviti izkušnjo, do

uspešne dovršitve te izkušnje uživajo dopust po

odmeri, določeni za delavce.

k) Za honorarne uradnike:

Za te velja pod e) določena odmera.

l) Za diurniste:

Za te velja pod e) določena odmera.

6. Razdelitev dopustov naj se izvrši na način

da se po možnosti izogne nadomestovanjem; ra-

zume se, da je izpolnjevati posebne predpise glede

službenega in odmornega časa.

7. Ako zahteva službeni interes, sme oni

službeni urad, ki je podelil dopust, zopet poklicati

v službo v odpustu se nahajajočega uslužbenca;

toda take izjeme je omejiti le na najnujnejše

slučaje.

8. Po obstoječih službenih predpisih pri-

stojte službene proste dneve se ne šteje v število

dostojnih dopustnih dni, ako se jih izrabí v ne-

posredni zvezi z dopustom začetkom ali koncem

dopusta.

9. Uslužbeni, ko bi morali v dopustnem letu

živati dopust v svrhu navačenja ali v svrhu orožne

vaje, ne izgube pravice do pristojnega jim dopusta.

10. Dopuste podeljene članom oziroma na-

mestnikom personalne komisije v svrhu udele-

žitve uradnih sej, ki jih sklicuje predsednik, se

ne vštejejo v določeni dopust.

11. Uslužbeni so obvezani javiti se pri mest-

nem načelniku pred nastopom vsakega dopusta

kakor tudi ob vrnitvi iz dopusta.

12. Dopuste sme podeliti:

a) do dopustne dobe 3 dni mestni načelnik;

